T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

Sayı : 30824082-610-17089345 22 Ekim 2026
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
İrtibat: Tel:
Faks: e-posta: elektronik ağ: www.csb.gov.tr

MUĞLA MİLLETVEKİLİ
SAYIN METİN ERGUN'UN
TBMM 7/42262 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/42262
GK 131

SORULAR

2021 yılında Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle birlikte, akarsudan su temin edilerek karada üretim yapılan kültür balıkçılığı tesisleri de yönetmeliğin Ek-2 listesi kapsamına alınmıştır. Söz konusu yönetmeliğin Ek-2 listesinde yer alan 7.21 maddesinde, "üretim kapasitesi 5 ton/yıl ve daha fazla olan akarsudan su temin edilerek karada üretim yapılan kültür balıkçılığı faaliyetleri kapsamında yer alan işletmeler için çevre izin veya çevre izin ve lisans başvurusu, çevre danışmanlık firmaları, çevre yönetim birimi veya tesiste istihdam edilen çevre görevlisi tarafından yapılır" hükmü yer almaktadır.
Ancak su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri endüstriyel veya ağır sanayi tesisleri niteliğinde olmayıp, bu tesislerde oluşan atıklar büyük ölçüde balık beslemeden kaynaklanan organik atıklardan ibarettir. Akarsudan su temin edilerek üretim yapılan tesislerde söz konusu organik atıkların büyük bölümü çökeltme havuzları aracılığıyla bertaraf edilebilmekte olup, sektör temsilcileri tarafından bu tesislerin çevresel etkilerinin oldukça sınırlı olduğu ifade edilmektedir.

Öte yandan akarsudan su alarak üretim yapan işletmelerin önemli bir kısmı 30 ton/yıl üretim kapasitesinin altında faaliyet gösteren küçük ölçekli aile işletmelerinden oluşmaktadır. Türkiye genelinde kapasitesi 30 ton/yılın altında olan yaklaşık 800 adet tesis bulunduğu ve bu tesislerin toplam üretim kapasitesinin yaklaşık 15 bin ton/yıl olduğu ifade edilmektedir. Bu işletmelerin önemli bir bölümünün su ürünleri yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı Muğla başta olmak üzere birçok ilde faaliyet gösterdiği bilinmektedir.

Sektör temsilcileri tarafından dile getirilen bilgilere göre; çevre danışmanlık hizmeti alma zorunluluğu, yılda dört kez yapılması gereken su analizleri, izin harçları ve diğer giderler nedeniyle küçük ölçekli işletmeler ciddi maliyetlerle karş karşıya kalmaktadır. 2026 yılı itibarıyla çevre danışmanlığı hizmet bedelinin aylık yaklaşık 13.200 TL, su analizi ücretinin ise analiz başna ortalama 22.000 TL seviyesine ulaştığı belirtilmekte; bu durumun yıllık toplamda yüz binlerce liralık ek maliyet oluşturduğu ve özellikle küçük aile işletmelerinin faaliyetlerini sürdürmesini zorlaştırdığı ifade edilmektedir. Bu nedenle sektör temsilcileri, üretim kapasitesi 30 ton/yılın altında olan küçük ölçekli kültür balıkçılığı işletmelerinin çevre izin süreçleri, danışmanlık hizmeti ve benzeri yükümlülükler bakımından yeniden değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmektedir.

Bu çerçevede;

1. Türkiye genelinde akarsudan su temin ederek karada üretim yapan kaç adet kültür balıkçılığı tesisi bulunmaktadır? Bu tesislerin illere ve üretim kapasitelerine göre dağılımı nedir? Bu tesislerin Muğla İlindeki sayısı kaçtır?
2. Bu tesislerin kaç tanesi 30 ton/yılın altında üretim kapasitesine sahip küçük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır? Bunların Muğla İlindeki sayısı kaçtır?
3. Söz konusu tesislerin kaçı çevre danışmanlık hizmeti almakta ve yılda dört kez yapılması gereken su analizlerini düzenli olarak yaptırmaktadır? Bakanlığınızın bu konuda iller bazında bir denetim veya veri çalışması bulunmakta mıdır? Muğla iline ilişkin veriler nelerdir?
4. Çevre danışmanlığı hizmeti, su analizleri, izin harçları ve diğer yükümlülükler nedeniyle küçük ölçekli balık yetiştiriciliği tesislerinin karşılaştığı maliyetlere ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir etki analizi bulunmakta mıdır?
5. Küçük ölçekli aile işletmelerinin faaliyetlerini sürdürebilmelerini kolaylaştırmak amacıyla, üretim kapasitesi 30 ton/yılın altında olan kültür balıkçılığı tesislerinin çevre izin süreçleri ve danışmanlık yükümlülükleri bakımından yeniden düzenlenmesine yönelik bir çalışma yapılması planlanmakta mıdır?
6. Çevre izin ve Lisans Yönetmeliği'nin Ek-2 listesinde yer alan 7.21 numaralı faaliyet için belirlenen kapasite sınırının yeniden düzenlenmesi veya küçük ölçekli işletmeler için farklı bir sınıflandırma yapılması yönünde Bakanlığınızın gündeminde ş herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?
7. Küçük ölçekli kültür balıkçılığı işletmelerinin çevresel etkilerinin sınırlı olduğu yönündeki sektör değerlendirmeleri dikkate alınarak, 0-30 ton/yıl kapasiteli işletmelerin çevre izin süreçleri ve benzeri yükümlülükler bakımından muaf tutulmasına yönelik bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?

CEVAPLAR

Türkiye genelinde Çevresel Etki Değerlendirme süreci devam eden, Çevresel Etki Değerlendirme süreci tamamlanan kültür balıkçılığı projelerine ait bilgilere (il, kapasite, proje sahibi v.b.) https://eced-duyuru.csb.gov.tr/eced-prod/duyurular.xhtml adresinden ulaşılmaktadır.

Tarım, Gıda ve Hayvancılık sektöründe 01.01.2024 tarihinden bu yana Hava, Su, Toprak ve Atık konularında; Türkiye genelinde 7399 tesise çevre denetimi yapılmış, 1065 tesise toplam 424.171.344,14 TL idari yaptırım uygulanmış olup 24 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.
Aynı tarihlerde Muğla ilinde ise 46 tesise çevre denetimi yapılmış, 5 tesise 2.559.712 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

Balık çiftlikleri, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11. maddesi ile Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 Listesi madde 7.21 ve 10. 8 gereğince alıcı ortama atıksu deşarj ettiklerinden dolayı atıksu deşarjı konulu çevre iznine tabi olup, bu işletmelerin çevre izni almaları gerekmektedir. Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 Listesi'nin 7.21 inci maddesi kapsamında yer alan 31 kültür balıkçılığı işletmesinden 29'u çevre danışmanlık hizmeti

almaktadır.

Bakanlığımız tarafından yürütülen Çevre Yeterlik Hizmetlerinin Yeniden Kategorize Edilmesi Projesi (ÇEHKEP) kapsamında küçük ölçekli balık yetiştiriciliğinin çevresel etkileri, mevzuata uyum yükümlülükleri ile işletmeler üzerindeki idari ve mali yükler değerlendirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinin(ÇİLY) 5.maddesi uyarınca yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için öncelikli olarak Geçici faaliyet belgesi müteakibinde ise çevre izin/çevre izin ve lisans belgesi almaları gerekmektedir.

Bahse konu Ek-1 ve Ek-2 listeleri; işletmelerin kirleticilik vasıfları esas alınarak, faaliyet türü, proseste kullanılan hammadde türü miktarı, enerji üretimi için kullanılan yakıt türü ve miktarı, atık işleme durumları gibi birçok hususa göre oluşturulmuştur.

Bu kapsamda; bahse konu balık çiftlikleri faaliyet konusu olarak Yönetmeliğin Ek-2 listesinin "*7.21 Üretim kapasitesi 5 ton/yıl ve daha fazla olan akarsudan su temin edilerek karada üretim yapılan kültür balıkçılığı faaliyetleri*" maddesi uyarınca çevre izni kapsamında yer almaktadırlar.
Diğer taraftan, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin (SKKY) 37. Maddesinde " *Her atıksu deşarjı için bu Yönetmelik çerçevesinde idarenin istediği çıkış suyu kalitesinin ve diğer şartların sağlanması koşuluyla, alıcı ortama her türlü evsel ve/veya endüstriyel nitelikli atıksuların doğrudan deşarjı için idareden çevre izni alınması mecburidir.* "hükmü bulunmakta olup, söz konusu hüküm, miktarına bakılmaksızın alıcı ortama yapılan atıksu deşarjlarında çevre izni alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Bahse konu maddede yer alan hükmün uygulanabilmesi için ÇİLY'nin Ek-2 listesine de yukarıda bahsedilen işletmelerin faaliyet türü, kapasitesi, ısıl gücü vb. hususlardan bağımsız olarak atıksu konusu özelinde "*10.8 EK-1 ve EK-2 listelerinde yer almayan, alıcı ortama atıksu deşarjı olan tesisler*" maddesi tanımlanmış olup, SKKY kapsamında atıksu tanımında yer alan ve alıcı ortama deşarjı bulunan tüm işletmelerin kapasitesine bakılmaksızın bu çerçevede çevre izni alma yükümlülükleri bulunmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızca, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ile Çevre Yeterlik Hizmetlerinin Yeniden Kategorize Edilmesi Projesi (ÇEHKEP) kapsamında yürütülen çalışmalar çerçevesinde kültür balıkçılığı yapan işletmelerin çevre yönetim hizmeti alma yükümlülükleri de değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, kültür balıkçılığı işletmelerinin çevresel etkileri, faaliyet kapasiteleri ve mevzuattan kaynaklanan yükümlülükleri birlikte, konuya ilişkin paydaş görüşleri de dikkate alınarak yeni düzenlemeler yapılması planlanmaktadır.

Atıksuların alıcı ortamlara deşarjına ilişkin numune alma, analiz, izleme ve deşarj izin süreçlerine yönelik usul ve esaslar; Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliği ile Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği İdari Usuller Tebliği kapsamında

düzenlenmiş olup, faaliyetlerden kaynaklanan atıksuların debilerine göre söz konusu mevzuat hükümleri çerçevesinde izlenmesi gerekmektedir.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği İdari Usuller Tebliği ile Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metotları Tebliği'nde yapılan düzenlemeler kapsamında, karada üretim yapan kültür balıkçılığı tesislerinin iç izleme ve denetime esas numune alma sıklıkları azaltılmış; böylece atıksu analiz maliyetlerine ilişkin sektörel yükün hafifletilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu değişiklikler 16/12/2022 tarihli ve 32045 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.